

RMDS 05.30

4. izdanje
20.07.2006.

Skladištenje i sigurnost oružja

Šef kancelarije,
SEESAC,
UNDP Beograd,
Internacionalnih Brigada 56,
11000 Beograd,
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Fax: (+381) (11) 344 63 56

Informacija o prevodu prema ISO Vodiču 47

Tip dokumenta: Regionalni standardi razoružanja na mikro nivou	Originalna referenca: RMDS 05.30	Jezik prevoda: Bosanski, srpski i hrvatski (BSH)
		Originalni broj i datum izdanja RMDS 05.30 (2006)
Naslov prevoda: RMDS 05.30 (Smernice) i skladištenje i sigurnost oružja		

Naslov originala: RMDS 05.30 (Guidelines) and Weapons storage and security
--

Izjava o izvoru i potvrda autentičnosti: Ovaj dokument je prevod originalnog engleskog (britanskog) teksta, kojeg je objavio SESAC Beograd, Srbija. Njegovu tačnost SEESAC je potvrdio na osnovu raspoloživih tehničkih informacija, te ga tako priznao kao zvaničan prevod
--

Datum objavljivanja prevoda: 2006.
--

Upozorenje

Ovaj dokument važi od datuma navedenog na naslovnoj stranici. Pošto su Standardi za regionalno razoružanje na mikro nivou (Regional Micro-Disarmament Standards, RMDS) podložni redovnom pregledanju i revidiranju, korisnici bi trebalo da redovno posećuju Web lokaciju RMDS projekta kako bi proverili trenutno stanje: www.seesac.org

Obaveštenje o autorskim pravima

Ovaj dokument predstavlja Standard za regionalno razoružanje na mikro nivou u jugoistočnoj i istočnoj Evropi (RMDS) i zaštićeno je vlasništvo UNDP. Ovaj dokument u celini, kao ni jedan njegov deo, ne smeju biti reprodukovani, čuvani ili prenošeni ni u kakvom obliku, niti bilo kojim sredstvima, za bilo koju drugu svrhu bez prethodnog pisanog dopuštenja dobijenog od SEESAC, koji zastupa UNDP.

Ovaj dokument se ne sme prodavati.

Šef kancelarije
SEESAC
UNDP Beograd
Internacionalnih Brigada 56
11000 Beograd
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Fax: (+381) (11) 344 63 56

Sadržaj

Informacija o prevodu prema ISO Vodiču 47	i
Sadržaj	iii
Predgovor	iv
Uvod	v
Skladištenje i bezbednost oružja	1
1 Namena	1
2 Reference	1
3 Termini i definicije	1
4 Formiranje nacionalne baze podataka u vezi sa zalihama SALW	1
5 Lokacije zaliha	2
5.1 Procena rizičnosti zaliha	2
5.2 Parametri lociranja zaliha	2
5.3 Sigurni objekti	3
5.3.1 Standardni zakoni i propisi	3
5.3.2 Dodatni propisi vezani za upravljanje zalihama	3
5.4 Fizička sigurnost	3
5.4.1 Biranje personala i sigurnosni sistemi	3
5.4.2 Osvetljenje u krugu objekata	4
5.4.3 Ograđivanje	4
5.4.4 Patrole	4
5.4.5 Kontrole prilaza	4
5.4.6 Prijavljivanje gubitaka SALW	4
6 Upravljanje inventarom i mere kontrole evidencije	4
7 Sigurnost u transportu	5
7.1 Propisi	5
7.2 Dokumentacija	5
7.3 Procedure u hitnim slučajevima	5
7.4 Kopneni prevoz	5
7.5 Avionski prevoz	6
7.6 Morski prevoz	6
7.7 Dodatne mere	6
8 Polja nadležnosti	6
8.1 Nacionalna struktura nadležna za SALW	6
8.2 Organizacije za kontrolu SALW	6
8.3 Regionalne organizacije	7
8.4 SEESAC	7
Aneks A (Normativni) Reference	8
Aneks B (Informativni) Termini i definicije	9

Predgovor

Na dan 8. maja 2003. godine raspravljalo se o razvijanju standarda i smernica za regionalno razoružanje na mikro nivou¹ tokom seminara o „lakom i malokalibarskom naoružanju **SALW** – **Godinu dana posle primene Plana Pakta za stabilnost**“ čiji je sponzor bio Regionalni centar za pomoć pri verifikaciji i implementaciji kontrole naoružanja (RACVIAC). Postignuta je opšta saglasnost o tome da su takvi standardi i smernice poželjni, i SEESAC se složio da razradi okvire, a zatim i da preuzme odgovornost za budući razvoj regionalnih standarda. Dogovoreno je da će Regionalni standard razoružanja na mikro nivou (RMDS) biti organizovan tako da pruža podršku radu na operacionalnom nivou, i da će ići dalje od veoma uopštenih dokumenata o „najboljoj praksi“ kakvi su trenutno dostupni. Posle široke rasprave između zainteresovanih strana u vezi sa statusom RMDS, dogovoreno je da će se termin „standardi“ koristiti da se naznače tehnička pitanja, dok će se „smernice“ odnositi na „programska“ pitanja. Ceo paket će i dalje ostati pod nazivom RMDS radi lakšeg snalaženja, ali svaki pojedinačni dokument pokazivaće da li na njega treba gledati kao na „standard“ ili na „smernicu“.

Ovaj RMDS² odražava razvoj operativnih procedura, prakse i normi koje su se pojavile tokom prethodne četiri godine u oblasti kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja (Small Arms and Light Weapons, SALW)³. U oblasti regiona i van njega utvrđeni su primeri najbolje i najnovije prakse, i prikazani prema potrebi u okviru ovog RMDS/G.

SEESAC ima mandat po Planu za regionalnu implementaciju Pakta za stabilnost (Stability Pact Regional Implementation Plan) da, između ostalog, ispunjava sledeće operativne ciljeve: 1) da razmenjuje informacije i unapređuje saradnju u uspostavljanju i primeni SALW programa i pristupa u nadzoru i smanjenju naoružanja među akterima u regionu; i da 2) uspostavlja veze i koordinira ovaj program sa drugim relevantnim regionalnim inicijativama. Razvoj RMDS je jedno od sredstava da se taj mandat ispuni.

Rad na pripremi, proveru i revidiranju tih standarda vodi SEESAC, uz podršku međunarodnih, vladinih i nevladinih organizacija i konsultanata. Najnovija verzija svakog standarda, zajedno sa informacijama o radu na razvoju, može se naći na Web lokaciji www.seesac.org. RMDS će biti revidiran barem svake treće godine, kako bi odražavao razvoj SALW normi i praksi nadzora, i kako bi izmene bile uvedene u međunarodnu regulativu i zahteve. Poslednja revizija urađena je 1. marta 2006, i ona odražava razvoj Standarda UN integrisanog razoružanja, demobilizacije i reintegracije (IDDRS) www.unddr.org, koji sadrže i RMDS/G kao normativnu odrednicu po pitanjima razoružanja i kontrole SALW.

¹ Definiše se kao: "Nadziranje, prikupljanje, kontrolisanje i konačno uništavanje malokalibarskog naoružanja, odgovarajuće municije i eksploziva i lakog naoružanja kod boraca, a često i kod civilnog stanovništva. Ono uključuje razvoj odgovornih programa upravljanja oružjem i municijom". Nekada se koristio kao sinonim za kontrolu SALW, ali je danas kontrola SALW opšte prihvaćeni termin. Termin razoružanje na mikro-nivou se u ovom dokumentu koristi samo radi doslednosti u nazivu RMDS/G, kako se ne bi menjao naslov standarda.

² Plan i format RMDS zasnovani su na izuzetno uspešnim Međunarodnim standardima o delovanju mina (International Mine Action Standards, IMAS). SEESAC se zahvaljuje Službi UN za protivminsko delovanje (UNMAS) na saradnji tokom razvoja RMDS.

³ Ne postoji dogovorena međunarodna definicija za SALW. Za svrhe RMDS može se primeniti sledeća definicija: "**Sva smrtonosna konvencionalna borbena tehnika koju mogu nositi pojedinačni borci ili lako vozilo, i koja ne zahteva značajne mogućnosti logističke podrške i održavanja.**"

Uvod

Efikasna i odgovarajuća kontrola SALW i zaliha oružja je neophodan element bilo kakvog nacionalnog programa kontrole SALW. Logična i sistematska kontrola zaliha SALW je u skladu sa filozofijom "dužne brige" i stoga zemlje moraju zauzeti proaktivan, pre nego reaktivan stav u cilju obezbeđenja da celokupno bude oružje osigurano prema najvišim standardima. Na taj način snage vojske i policije ne samo što će povećati nacionalnu i regionalnu bezbednost, već će i dobiti na kredibilitetu kod međunarodne zajednice i onih za koje su položili zakletvu da će ih štititi.

Ovaj dokument treba uzeti kao smernicu za postizanje praktične bezbednosti SALW odnosno gore navedenih ciljeva; u njemu će korisnik naći razumne mere za sprečavanje eventualnih nestajanja u zalihama SALW. Ove mere su razumne, ekonomične i unaprediće upravljanje bilo kojim programom vezanim za oružje.

Skladištenje i bezbednost oružja

1 Namena

U ovom RMDS utvrđeni su vodeći principi i stručna metodologija za skladištenje i sigurnost oružja, kao deo sveobuhvatnog nacionalnog programa kontrole SALW.

2 Reference

Lista normativnih referenci data je u Aneksu A. Normativne reference su važni dokumenti na koje se poziva u ovom standardu, i koje čine sastavni deo odredbi istog.

3 Termini i definicije

Lista termina i definicija iz ovog Vodiča navedena je u Aneksu B. Kompletan glosar svih termina i definicija iz serije RMDS dat je u RMDS 02.10.

U RMDS seriji standarda, reči 'mora', 'treba' i 'može' se koriste radi izražavanja određene mere pridržavanja. Upotreba ovih reči je u skladu sa jezikom koji se koristi u svim ISO standardima i smernicama.

- a) 'mora' se koristi za iznošenje zahteva, metoda ili specifikacija koji se primenjuju u cilju saobražavanja standardu;
- b) 'treba' se koristi za ukazivanje na preporučene zahteve, metode ili specifikacije; i
- c) 'može' se koristi za ukazivanje na mogući metod ili pravac delovanja.

Termin 'nacionalna nadležna struktura' odnosi se na državne odsek(e), organizaciju(je) ili instituciju(je) u svakoj SALW zemlji koja ima dužnost da reguliše, upravlja i koordinira SALW aktivnostima.

4 Formiranje nacionalne baze podataka u vezi sa zalihama SALW

U cilju formiranja mnogostranog i efikasnog programa upravljanja zalihama SALW, nacionalni organi vlasti moraju prvo da utvrde:

- a) broj komada SALW u posedu kako Ministarstva odbrane (MO) tako i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP);
- b) način izrade, model i serijske brojeve SALW;
- c) fizičku lokaciju zaliha SALW;
- d) stanje u kojem se nalaze zalihe SALW; i
- e) oznaku SALW (operativnu, rezervnu ili višak).

Navedene informacije treba uneti u kompjuterizovanu nacionalnu bazu podataka, koju bi trebalo da sastavi i kontroliše neki određeni nacionalni organ vlasti. Ovo omogućava nacionalnim strukturama da evidentiraju:

- a) lokacije SALW;
- b) zalihe SALW;
- c) premeštanje SALW; i
- d) nameravane buduće upotrebe.

Efikan sistem upravljanja zaliha SALW sastoji se u tome da jedna centralizovana banka podataka sakuplja i sabira sve informacije o SALW, omogućavajući na taj način odgovornim strukturama da donose pravovremene i racionalne odluke zasnovane na potvrđenim informacijama.

5 Lokacije zaliha

5.1 Procena rizičnosti zaliha

Kada se zalihe SALW lociraju, identifikuju i sakupe u nacionalnu bazu podataka, mora se obratiti pažnja na fizičke lokacije u kojima se skladišti SALW. Trebalo bi naručiti uslugu određivanja rizika kako bi se odredilo sledeće:

- a) fizička opasnost od SALW po lokalno stanovništvo;
- b) finansijska vrednost objekta i onoga što se u njemu nalazi;
- c) aktivne opasnosti i učestalost istih: Verovatnoća "curenja" zaliha putem špijunaže, krađom, provalom ili usled terorističkog napada;
- d) pasivne opasnosti i njihova učestalost: prirodne katastrofe kao što su poplave, zemljotresi, požari itd;
- e) privlačnost: indikatori, koji se zasnivaju na sadržaju nekog objekta, koji je meta direktnog ili prikrivenog napada; i
- f) osetljivost na napad.

Ove informacije, kada se pravilno koriste, omogućiće nadležnim strukturama da ustanove prioritete upravljanja na najekonomičniji i najsigurniji način. Preostali rizik se svodi na minimum.

5.2 Parametri lociranja zaliha

Lokacije zaliha se razlikuju u zavisnosti od nacionalne politike i onih snaga koje nameravaju da ih koriste. Neizbežno je da se oružje potrebno nacionalnoj policiji ili vojnim snagama locira, dok će se naoružanje namenjeno rezervistima održavati s vrha. U bilo kojem slučaju, trebalo bi izvesti istraživanje bezbednosti ovih objekata. Lokacija magacina treba da se ustanovi na osnovu sledećeg:

- a) određivanja stepena rizika do kojeg dovodi neka zaliha, prema klauzuli 5.1;
- b) zahteva za vremenom pristupa i intervencije;
- c) temperature i vlažnosti;
- d) lokalnog okruženja;
- e) lokalne infrastrukture; i
- f) zahteva za tehničkim obezbeđenjem.

5.3 Sigurni objekti

Objekti za skladište SALW bi trebalo da budu na sigurnom mestu, kao što je vojna baza ili policijska stanica. Postojanje ovih zaliha trebalo bi objaviti komandiru tog mesta i ostalim relevantnim članovima organizacije za obezbeđenje. Zgrada u kojoj je pohranjeno SALW trebalo bi da bude armirana struktura tipa 1.1⁴, sa čeličnim vratima i sigurnosnim bravama, čeličnim barijerama i kvakama visokog kvaliteta .

5.3.1 Standardni zakoni i propisi⁵

Lokacija zaliha trebalo bi da bude u skladu sa svim odgovarajućim nacionalnim zakonima i propisima koji regulišu pitanje skladištenja SALW, kao i regulativama koje se tiču osiguranja i zdravlja i bezbednosti.

5.3.2 Dodatni propisi vezani za upravljanje zalihama⁶

Lokacija zaliha bi trebalo da ima sopstveni skup posebnih propisa; 1) koji se bave relevantnim lokalnim pitanjima bezbednosti; 2) radi lakše konsultacije; i 3) radi postizanja brze reakcije u hitnim slučajevima.

Propisi vezani za lokaciju sa zalihama treba da:

- a) daju nacrt delokruga instrukcija;
- b) sadrže detaljne informacije o tome ko je nadležno lice za tu lokaciju (ime, lokacija i broj telefona kao minimalni podaci);
- c) u glavnim crtama opišu tipove opasnosti;
- d) detaljno opišu sva lica na toj lokaciji čija je dužnost obezbeđenje (radnici obezbeđenja, lica nadležna za bezbednost, naoružanje, transport, zalihe, evidencija i sl.); i
- e) daju nacrt procedura bezbednosti koje treba poštovati u raznim odeljenjima (skladištenje, servisiranje, hitni slučajevi itd.).

5.4 Fizička sigurnost

5.4.1 Biranje personala i sigurnosni sistemi

Poznata je činjenica da nijedan obezbeđen objekat nije otporan na sve vrste napada. Međutim, dužnost je onih sa zadatkom da obezbede zalihe SALW da spreče, zaustave ili uspore pokušaje ilegalnog premeštanja SALW iz njihovih magacina. Primena klauzule 5.1 koja se tiče određivanja rizika, predstavlja pokazatelj onima čija je dužnost obezbeđenje SALW magacina nivoa sigurnosti koji treba da ostvare prilikom izvršavanja svojih zadataka. Fizička sigurnost treba da se sastoji najmanje od:

- a) visoko obučених radnika obezbeđenja; i
- b) aktivnih i pasivnih sigurnosnih sistema.

Trebalo bi razmotriti upotrebu zvanično obučених pasa i njihovih vlasnika, jer su se oni pokazali kao sposobni za sprečavanje krađe.

⁴ 1st PfP Švajcarska obuka o upravljanju zalihama i bezbednosti SALW, 27. maj – 01. jun 2001.

⁵ OEBS Vodič u najbolju praksu o nacionalnim procedurama za upravljanje zalihama i bezbednost, 2003.

⁶ Ibid

Trebalo bi izvršiti proveru svih zaposlenih koji imaju fizički pristup zalihama SALW i koji održavaju minimalnu kontrolu *bezbednosti poverljivih predmeta*. Provere ovih lica treba obnavljati dva puta godišnje.

Svi aktivni i pasivni sigurnosni uređaji treba da poštuju međunarodne standarde i treba da se svakodnevno testiraju zbog održavanja kontinuiteta sistema, i jednom godišnje od strane obučениh i ozvaničenih tehničara. Aktivne sigurnosne uređaje trebalo bi postaviti na ključnim otvorima kao što su vrata i prozori. Detektore pokreta treba postaviti u unutrašnje prostorije, tako da pokrivaju ugao od 360° unutrašnjosti magacina.

5.4.2 Osvetljenje u krugu objekata

Svi sigurni SALW objekti trebalo bi da imaju dovoljno svetlosti za čuvare, da mogu jasno da vide celokupnu površinu mesta. Svi prilazi nekoj zoni skladišta trebalo bi da budu direktno osvetljeni iznad ulaza. Sistem kontrole osvetljenja trebalo bi da je otvoren samo za komandanta straže. Svi sistemi osvetljenja na liniji kruga objekta treba da zrače ka spolja kako bi poboljšali vidljivost stražara, a ograničili svetlo noćnim posetiocima koji žele da provire unutra.

5.4.3 Ograđivanje

Svi objekti za obezbeđivanje SALW trebalo bi da budu ograđeni barem ogradom sa bodljikavom žicom, sa minimalnim brojem ulaza. Čistine sa unutrašnje i spoljašnje strane ograde trebalo bi održavati tako da se uljezi lako mogu uočiti i detektovati.

5.4.4 Patrole

Straže bi trebalo da patroliraju u redovnim intervalima, i osim toga, moraju se vršiti povremene nasumične kontrole. Za vreme patrola trebalo bi proveravati fizičku sigurnost prilaza.

5.4.5 Kontrole prilaza

Fizički ulazak u magacine SALW-a ograničen je isključivo na one koji moraju službeno da ulaze. Ključevi se moraju strogo proveravati a broj ključeva mora biti ograničen na minimum. Mora se voditi evidencija ulazaka i izlazaka i periodično proveravati od strane komandira. Ova evidencija vodi se na godinu dana. Trebalo bi vršiti inventar i voditi evidenciju o ključevima tokom svake smene.

5.4.6 Prijavljivanje gubitaka SALW

Primećeni gubitak u zalihama SALW mora se odmah prijaviti komandiru tog mesta, koji će odmah preduzeti odgovarajuće mere prijavljivanja. Ovaj izveštaj treba da podrazumeva⁷:

- a) utvrđivanje određene lokacije zaliha i/ili magacina (ako se izveštaj podnosi spolja) i pojedinca koji je prijavio gubitak;
- b) utvrđivanje predmeta, količine, serijskih brojeva i drugih oznaka;
- c) datum, vreme i mesto gubitka/vraćanja i u kratkim crtama okolnosti gubitka ili vraćanja;
- d) preduzete mere: ko istražuje gubitak; ko je bio informisan, bilo kakav postupak za sprečavanje daljih gubitaka.

6 Upravljanje inventarom i mere kontrole evidencije

⁷ Ibid

Moraju se ustanoviti efikasne mere inventarske evidencije kako bi se bilo kakav nedostatak u zalihama identifikovao što je brže moguće. Sistem inventarskog evidentiranja trebalo bi da bude kompjuterizovan, ako je to moguće ili na papiru, ali bez obzira na to da li se koristi kompjuter ili papir, trebalo bi napraviti rezervnu kopiju inventara i arhivirati ih na posebno sigurnom mestu. Ovu evidenciju treba voditi na neodređeno vreme i kontrolisati u redovnim intervalima. Kontrole treba izvoditi istovremeno sa fizičkom proverom realnih zaliha SALW u magacinu.

7 Sigurnost u transportu⁸

Prevoz SALW zahteva specifične mere sigurnosti i bezbednosti. Propisi i sigurnost vezani za transport su prevashodni kako bi se sprečio gubitak i krađa SALW, kao i zloupotreba i krijumčarenje. Strategije vezane za tajno prevoženje oružja sastavni su deo ovih standarda.

7.1 Propisi

Nacionalno civilno zakonodavstvo i vojni propisi su neophodna osnova za standardizaciju sigurnog transporta. Njih bi trebalo kombinovati sa međunarodnim sporazumima kao što je napr. *Evropski sporazum o drumskom prevozu opasne robe* ili *Međunarodni propisi o transportu opasne robe železnicom, (Dodatak I na Međunarodni sporazum o železničkom transportu)*.⁸ Trebalo bi imati u vidu da SALW samo po sebi nije "opasna roba" u ovom pogledu. Prevoz treba da se isplanira i izvodi kao i obično u slučaju napr. dragocenosti (novac, zlato, dijamanti i tome slično). Tek kada se SALW prevozi sa odgovarajućom municijom smatra se 'opasnom robom'. Efikasni propisi za proveru tereta i mehanizmi inspekcije mogu doprineti sprečavanju krijumčarenja SALW koje se odvija zahvaljujući falsifikovanoj transportnoj dokumentaciji.

7.2 Dokumentacija

Svako prevoženje SALW trebalo bi da bude dokumentovano odgovarajućim tovarnim/prevoznim papirima. Takođe bi trebalo sprovesti primopredajni protokol koji zahteva potpisivanje nakon prijema robe.

7.3 Procedure u hitnim slučajevima

Po pravilu, SALW i srodnu municiju treba prevoziti u odvojenim vozilima. Samo pod izuzetnim okolnostima mogu se prevoziti zajedno. U slučaju nesreće, treba imati pri ruci standardizovane planove za hitne slučajeve, koji podrazumevaju; 1) uputstva vezana za saobraćajne propise i mere bezbednosti; 2) instrukcije za medicinsku pomoć; 3) procedure obaveštavanja u cilju kontaktiranja nadležnih struktura; 4) kontakt sa stručnjacima za oružje i municiju; i 5) medicinsko osoblje i protivpožarne jedinice.

7.4 Kopneni prevoz

Kopneni prevoz može se izvoditi označenim ili neoznačenim vojnim vozilima, (ponekad i u oklopnim vozilima), to može biti prevoz civila, ili osigurani i zapečaćeni železnički vagoni i kontejneri. Ako se angažuju civilni prevoznici za kopneni prevoz SALW, onda bi trebalo unapred pripremiti procedure za ovlašćenje, osiguranje, nadzor i inspekciju prevoza. Oni treba da imaju specifične mere zaštite, (napr. alarmi na vozilima ili elektronski traseri u kutijama), koje nadgleda policija, ili da budu čuvani od strane vojske ili snaga bezbednosti, u zavisnosti od količine SALW koje se prevozi i odgovarajućeg stepena rizika. Trase obično treba planirati unapred a informacije o ovim trasama treba klasifikovati.

⁸ Ibid

7.5 Avionski prevoz

Prevoz vojnim vazduhoplovnim sredstvima treba da poštuje vojne propise i procedure. Avionski prevoz mogu organizovati prevozne agencije. To su pojedinci ili organizacije, poput špediterskih firmi ili agencija za avio prevoz, koji preuzimaju na sebe obavezu da olakšaju, rukovode ili organizuju transport zaliha SALW od početne do krajnje destinacije. Pri tom mogu koristiti iznajmljene ili čarter letove sa unajmljenom posadom. Takvi agenti bi trebalo da nabave neophodna ovlašćenja za letenje za zemlje kroz koje se prevozi roba. Isto tako, treba napraviti detaljan plan puta i trasa i pratiti poštovanje istog.

7.6 Morski prevoz

Pošiljke SALW morskim putem trebalo bi da izvode u zaključanim/zapečaćenim kontejnerima tovarne kompanije ili agencije na iznajmljenim brodovima sa privremeno angažovanom posadom. Pošiljke treba da prođu tranzitnu kontrolu i di ih provere strukture nadležne za prijem kako bi se uverili da pečati nisu dirani. Pošiljke treba proveravati i zbog drugih znakova krađe ili gubitka.

7.7 Dodatne mere

Potrebno je sprovesti sledeće dodatne mere:

- a) SALW bi trebalo dezaktivirati a njihove komponente odvojeno spakovati;
- b) Procedure i aranžmane redovnog saobraćaja između dve iste lokacije treba menjati i redovno obnavljati;
- c) Kontejnere treba staviti jedan pored drugog, a iskoristiti barijere na vratima;
- d) SALW treba staviti u zadnji deo kontejnera;
- e) Prateće osoblje i vozači treba da prođu specijalnu obuku; i
- f) Sva prevozna sredstva treba da budu opremljena komunikacionim sistemima.

8 Polja nadležnosti

8.1 Nacionalna struktura nadležna za SALW⁹

Nacionalna struktura nadležna za SALW mora da razvije dokumentovane procedure za skladištenje, prevoz i rukovanje oružjem, što podrazumeva sledeće:

- a) standardi za skladištenje oružja, kao i skladištenje na mestu prikupljanja SALW; i
- b) standardi za nošenje oružja, uključujući znake upozorenja i simbole koji se koriste na vozilima.

8.2 Organizacije za kontrolu SALW

Organizacije za kontrolu SALW moraju ustanoviti SOP procedure koje se zasnivaju na ovim RMDS/G, utvrđenim međunarodnim standardima, standardima nacionalne SALW strukture i drugim relevantnim standardima ili regulativama.

U odsustvu nacionalne strukture ili struktura nadležnih za SALW, organizacija za kontrolu SALW treba da preuzme dodatne obaveze. One podrazumevaju, ali nisu ograničene na:

⁹ U ovom slučaju nacionalna SALW struktura, ako je ista kao i nacionalna SALW komisija, odgovorna je sama prema sebi.

- g) izdavanje, održavanje i noveliranje sopstvenih propisa, kodova prakse, SOP i drugih odgovarajućih odredbi o skladištenju, prevozu i rukovanju oružjem;
- h) saradnju sa ostalim službenicima u istoj zemlji, radi kompatibilnosti standarda za skladištenje, prevoz i rukovanje oružjem; i
- i) pomoć pri formulisanju nacionalnih propisa i kodova za skladištenje, prevoz i rukovanje oružjem.

8.3 Regionalne organizacije

U nekim oblastima sveta, regionalne organizacije su dobile ovlašćenje od svojih država da koordiniraju i podržavaju programe za kontrolu SALW u okviru državnih nacionalnih granica, napr. SFOR u Bosni i Hercegovini.

U tim okolnostima regionalna organizacija bi trebalo da preuzme mnoge odgovornosti i ulogu nacionalne strukture nadležne za SALW, i mogla bi da funkcioniše i kao medijum za donacije. Odgovornosti i funkcije regionalnih organizacija za kontrolu SALW razlikuju se od jedne države do druge i mogu podlagati posebnim Memorandumima razumevanja ili sličnim sporazumima.

8.4 SEESAC

SEESAC pruža operativnu i tehničku podršku, i upravlja informacijama, u okviru resursa i na zahtev, svim programima SALW intervencija u regionu jugoistočne i istočne Evrope, kao i pomoć programima SALW intervencija širom sveta izradom i izdavanjem RMDS/G.

Aneks A **(Normativni)** **Reference**

Normativni dokumenti koji slede sadrže odredbe koje, kroz reference u ovom tekstu, predstavljaju odredbe ovog dela standarda. Nijedna od ovih publikacija se ne odnosi na zastarele reference i njihove kasnije amandmane ili revizije. Bez obzira na to, strane u ugovoru zasnovanom na ovom delu standarda svakako bi trebalo da istraže mogućnost da primene najskorije izdanje normativnih dokumenata koji su naznačeni dalje u tekstu. Za važeće reference, važi najnovije izdanje normativnog dokumenta na koji se one oslanjaju. Članovi ISO i IEC redovno prave registre trenutno važećih ISO ili EN:

- a) OEBS Vodič za najbolju praksu nacionalnih procedura za upravljanje i sigurnost zaliha;
- b) Evropski sporazum vezan za međunarodni drumski prevoz opasne robe (ADR);
- c) Međunarodni propisi o prevozu opasne robe železnicom, (Dodatak I na Međunarodni sporazum o transportu robe železnicom); i
- d) Preporuke Ujedinjenih nacija o modelima regulative o transportu opasne robe (Jedanaesto ponovljeno izdanje).

Treba koristiti najnoviju verziju/izdanje ovih referenci. SEESAC poseduje primerke svih referenci korištenih u izradi ovog standarda. SEESAC takođe vodi evidenciju najnovijih verzija/izdanja RMDS standarda, vodiča i reference, i oni se mogu potražiti na veb sajtu RMDS: <http://www.seesac.org/>. Nacionalne strukture nadležne za SALW, poslodavci i druga zainteresovana tela i organizacije bi trebalo da nabave ove primerke pre nego što započnu sa izvođenjem SALW programa.

Aneks B (Informativni) **Termini i definicije**

B.1.1

kontrola naoružanja

nametanje ograničenja na proizvodnju, razmenu i širenje naoružanja od strane vlasti kojoj su dodeljena legitimna prava da sprovede ova ograničenja.

B.1.2

izvoz oružja

trgovina naoružanjem i municijom, obično međunarodna i često striktno nadgledana i kontrolisana od strane vlada.

B.1.3

vatreno oružje

oružje koje poseduje cev iz koje je moguće ispaliti metak ili neki drugi projektil koji osobu može da usmrti ili da joj nanese ozbiljne telesne povrede. Vatreno oružje uključuje i bilo kakvu vrstu pripadajućeg sanduka ili šaržera, kao i bilo šta što je moguće preraditi da bi se koristilo kao vatreno oružje.¹⁰

B.1.4

šteta

fizička povreda ili narušavanje zdravlja ljudi, ili šteta naneta imovini ili okolini. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.5

štetan događaj

slučaj u kojem **opasna situacija** dovodi do štete. [ISO Vodič 51: 1999(E)].

B.1.6

opasnost

potencijalni izvor **štete**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.7

opasna situacija

okolnost u kojoj su ljudi, imovina ili okolina izloženi jednoj ili većem broju **opasnosti**. [ISO Vodič 51: 1999(E)].

B.1.8

magacin

bilo kakva zgrada, struktura ili kontejner odobren za skladištenje eksplozivnih materijala.

B.1.9

razoružanje na mikro nivou

prikupljanje, kontrola i uklanjanje malokalibarskog naoružanja, municije, eksploziva, lakog i teškog naoružanja od boraca, a takođe, često, i od civilne populacije. Njegov sastavni deo je i razvoj programa za odgovorno upravljanje oružjem i municijom.

B.1.10

organizacija za razoružanje na mikro nivou

ovaj termin se odnosi na bilo koju organizaciju (vlada, vojska ili neki trgovinski subjekt) odgovornu za primenu projekata i zadataka kontrole SALW. Ova organizacija može da se pojavi u ulozi glavnog ugovarača, podgovarača, konsultanta ili agenta.

¹⁰ Krivični zakon Kanade (CCofC) Odeljak (S) 2 "Tumačenje" Paragraf 2.

B.1.11

MOD (MO)

(Ministarstvo odbrane)

B.1.12

nacionalne vlasti

*u kontekstu SALW, ovaj termin se odnosi na vladina ministarstva, organizacije ili institucije u zemlji nadležnoj za propisivanje, upravljanje i koordinaciju **SALW** aktivnosti.*

B.1.13

zaostali (rezidualni) rizik

U kontekstu SALW kontrole, ovaj termin se odnosi na rizik koji ostaje nakon primene svih razumnih napora kako bi se uklonili rizici koji su sastavni deo svih aktivnosti na prikupljanju, uklanjanju i upravljanju SALW zalihama. [izmenjeno iz ISO Vodiča 51:1999]

B.1.14

rizik

kombinacija verovatnoće pojavljivanja štetnog događaja i ozbiljnost izazvane **štete**. [ISO Guide 51: 1999(E)]

B.1.15

analiza rizika

slstematska upotreba raspoloživih informacija radi identifikacije **opasnosti** i procene **rizika**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.16

određivanje rizika

sveobuhvatni proces koji uključuje **analizu rizika** i **procenu rizika**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.17

procena rizika

proces zasnovan na **analizi rizika** koji utvrđuje da li je postignut **podnošljivi rizik**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.18

(upravljanje) menadžment rizika

kultura, procesi i strukture koje su upravljene ka efikasnom menadžmentu potencijalnih pretnji i opasnosti.

B.1.19

smanjivanje (redukcija) rizika

radnje koje se preduzimaju da bi se smanjila verovatnoća i/ili negativne posledice koje su povezane sa određenim događajem ili nizom događaja.

B.1.20

bezbedno

odsustvo rizika. Obično je termin **podnošljivi rizik** pogodniji i precizniji.

B.1.21

bezbednost

smanjivanje rizika na nivo koji se može tolerisati [ISO Vodič 51:1999(E)]

stepen slobode od neprihvatljivog **rizika**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.22

sigurnost

pojedinaac ili država koji se osećaju dobro ili bezbedno; zaštićeni od napada ili oružanog konflikta.

kontrola pretnje, integrisana sa sposobnošću adekvatnog odgovora.

B.1.23

lako i malokalibarsko naoružanje (SALW)

Svo smrtonosno oružje koje može da nosi pojedinačni borac ili lako vozilo i koje ne zahteva ozbiljnu logističku podršku i održavanje.

Napomena: U opticaju je veći broj definicija pojma SALW i međunarodni konsenzus o «ispravnoj» definiciji tek treba da bude postignut. Gore navedena definicija će se koristiti za potrebe RMDS.

B.1.24

standard

standard je dokumentovani dogovor koji sadrži tehničke specifikacije ili druge precizne kriterijume, koje treba koristiti konzistentno, kao pravila, smernice ili definicije karatkeristika, da bi se osiguralo da materijali, proizvodi, procesi i usluge odgovaraju svojoj svrsi.

Napomena: Cilj RMDS je da poboljša bezbednost i efikasnost kontrole SALW podržavanjem poželjne procedure i prakse kako u glavnim štabovima, tako i na terenu. Da bi bili efikasni, standardi treba da budu merljivi, mogući, proverljivi i pogodni za definisanje.

B.1.25

stalne operativne procedure (SOP)

standardne operativne procedure

uputstva koja definišu poželjni ili trenutno uspostavljeni metod sprovođenja zadatka ili aktivnosti.

Napomena: Njihova svrha je da promovišu prepoznatljive i merljive stepene discipline, jednoobraznosti, doslednosti i jednostavnosti unutar organizacije, u svrhu poboljšanja operativne efikasnosti i sigurnosti. SOP treba da odražavaju lokalne potrebe i okolnosti.

B.1.26

zaliha

*u SALW kontekstu, ovaj termin se odnosi na veliku, nagomilanu zalihu **oružja** i **eksplozivnih sredstava**.*

B.1.27

uništavanje zaliha

fizičke aktivnosti i procedure za uništavanje koje vode ka smanjivanju nacionalnih **zaliha**.

B.1.28

upravljanje zalihama

one procedure i aktivnosti koje se odnose na sigurnost SALW prilikom transporta, skladištenja i računovodstvenih aktivnosti.

B.1.29

otporno na krađu

konstrukcija izrađena tako da odvraća i/ili odloži nelegalni ulazak u prostorije koje se koriste za skladištenje SALW.

B.1.30

podnošljivi rizik

rizik koji je u datom kontekstu prihvaćen na osnovu sadašnjih društvenih vrednosti. [ISO Vodič 51: 1999 (E)]

B.1.31

transfer

uvoz, izvoz, transport, ponovni izvoz, nedodirljivi transfer, ovlašćeno premeštanje tokom proizvodnje, brokeringa i transporta SALW.

B.1.32

oružje

bilo šta što se koristi, što je napravljeno ili namereno za:¹¹

- a) Izazivanje smrti ili povrede bilo koje osobe; ili
- b) U svrhu pretnje ili zastrašivanja bilo koje druge osobe, uključujući tu i pretnju vatrenim oružjem.

B.1.33
radno mesto

sva mesta na kojima zaposleni moraju da budu ili gde moraju da idu po prirodi svog posla i koja su pod direktnom ili indirektnom kontrolom poslodavca. [ILO R164]

¹¹ Krivični zakon Kanade (CCofC), Odeljak (S) 2 "Tumačenje" 2. stav.